

Hebben pensioenfondsen nog toekomst?

Kees de Lange (ex-voorzitter NBP, vicevoorzitter en pensioenwoordvoerder van 50PLUS)

Pensioen is uitgesteld loon. De pensioengelden zijn collectief eigendom van de deelnemers en van niemand anders. Deze simpele waarheid zou bepalend moeten zijn voor de wijze waarop onze pensioenfondsen beheerd en bestuurd worden. Helaas is hun financiële positie ernstig uitgehold door onder meer wanbeleid en proberen de zogenaamde sociale partners hun macht in pensioenland krampachtig vast te houden over de rug van de deelnemers. **Over ons maar zonder ons.** En dat terwijl zo'n 80% van de werkende Nederlanders en gepensioneerden verplicht is aangesloten bij een vijftal grote bedrijfstakpensioenfondsen.

Ons wereldwijd geroemde pensioenstelsel is in essentie robuust en kan vrijwel iedere crisis overleven, mits:

- de zeggenschap in handen is van degenen die de risico's lopen;
- er altijd een kostendekkende premie wordt betaald;
- de pensioengelden uitsluitend dienen voor het betalen van pensioenen;
- pensioenfondsbesturen begrijpen wat economisch risicomanagement inhoudt en in goede tijden voor slechte reserveren;
- pensioenfondsbesturen niet te risicovol beleggen en zich niet door externe beleggingsadviseurs in de luren laten leggen.

Als aan deze redelijke eisen wordt voldaan, kan alleen het feit dat we langer gaan leven roet in het eten gooien. Het gaat om betrekkelijk geringe effecten die we lang van te voren zien aankomen.

Waarom zijn de pensioenfondsen in zulk zwaar weer beland en woedt er thans een discussie tussen sociale partners over het verder uitkleden van het stelsel?

Wat mis ging, is duidelijk. In de jaren '90 zijn lang geen kostendekkende premies betaald en werd het ABP 30 miljard armer door een greep in de kas van de overheid. Verantwoord risicomanagement was jarenlang ondergeschikt aan de wens de premies kunstmatig laag te houden. Er werd en wordt veel te risicovol belegd, inzicht in de verborgen kosten van vermogensbeheerders ontbreekt en de deelnemers zijn nooit geraadpleegd.

In allerlei rapporten zijn deze problemen uitgebreid beschreven. Fundamentele wijzigingen in het pensioenstelsel zijn nodig om de belangen van deelnemers optimaal te kunnen behartigen en de huidige en toe-

komstige pensioenuitkeringen zo goed mogelijk te waarborgen. De sociale partners lieten de eigen belangen echter prevaleren; zij hechten aan hun goedbetaalde functies als pensioenfondsbestuurders en aan de macht die zij daaraan ontleen.

Het resultaat van ruim tien jaar wanbeleid is rampzalig. De buffers van de pensioenfondsen zijn zó aange-tast dat steeds grotere risico's genomen moeten worden om de pensioenvermogens op het vereiste niveau te brengen. De onmiddellijke verplichtingen tegenover een groeiend aantal gepensioneerden vereisen echter juist een prudent, risico-arm beleid. De ernst van de situatie lijkt veel bestuurders van bedrijfstakpensioenfondsen te ontgaan. Ze wensen geen pottenkijkers in de besturen en zelfs minimale medezeggenschap van gepensioneerden over hun eigen uitgesteld loon wordt te vuur en te zwaard bestreden.

Helaas wordt de problematiek vooral voorgesteld als een generatieconflict. Ouderen zouden de fondsen leeg vreten ten koste van jongeren. Echter, bij goed beleid zouden de dekkingsgraden tientallen punten hoger zijn geweest dan nu het geval is. Met name gepensioneerden zijn de dupe. Hun koopkracht loopt door uitblijvende indexatie zeker 10% achter bij werkenden, overeenkomend met duizenden euro's in enkele jaren. Geen wonder dat juist de ouderen in opstand komen. Na een leven van werken en na alle toezeggingen verdienen zij beter dan als profiteurs te worden weggezet. Terecht vragen zij zich af wat zij nog bij pensioenfondsen in hun huidige vorm te zoeken hebben. Hoog tijd voor een parlementaire enquête over onze pensioenen. Helaas hebben de meeste politieke partijen op pensioengebied veel ranzige boter op het hoofd. <<